

II. ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС. ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ. МІЖНАРОДНЕ ПРИВАТНЕ ПРАВО

УДК 341.9

© 2013 р. С.М. Задорожна

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, Чернівці

ПРАВОВА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА МІСЦЕ У НІЙ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

Досліджується поняття правової глобалізації та її вплив на міжнародно-правове регулювання відносин, а також місце та трансформація основних принципів міжнародного права в цьому процесі.

Ключові слова: міжнародне право, теорія міжнародного права, правова глобалізація, принципи міжнародного права.

Постановка проблеми. Сучасні глобалізаційні процеси зумовлюють оновлення як національних правових систем, так і всієї міжнародної системи в цілому. При цьому зміни, що відбуваються, тягнуть за собою не тільки позитивні, але й негативні наслідки, що зумовлює актуальність аналізу проблем трансформації в першу чергу міжнародної правової системи в умовах глобалізації та пошуку шляхів розв'язання проблем, які виникають унаслідок глобалізаційних проблем. У зв'язку з цим цікавим виявляється питання про те, чи можуть принципи міжнародного права у процесі свого впливу на право, правосвідомість, правотворчість і правозастосування якимось сприяти розв'язанню проблем глобалізації. Щоб уникнути негативних наслідків глобалізаційних змін у правовій сфері, треба забезпечити гармонійний розвиток національних правових систем держав у мінливих умовах, шляхом урівноваження за рахунок дії стабілізуючої функції принципів міжнародного права.

Ступінь наукової розробки проблеми. Дослідженню сутності, позитивних і негативних тенденцій, ризиків світової глобалізації в останні роки приділяється достатньо багато уваги. В останнє десятиліття в юридичній літературі з'явилася значна кількість праць, автори яких вивчали правову глобалізацію. До них, зокрема, можна віднести І. Бачило, В. Карташкіна, І. Лукашука, Ю. Тихомірова [15], О. Тіунова та ін. Проблема правової глобалізації була предметом дослідження таких вітчизняних учених, як Н. М. Оніщенко [11], Н. М. Пархоменко [12; 13], О. Ф. Скакун [14].

Однак проблемі місця і ролі основних принципів міжнародного права у процесі правової глобалізації, як окремому предмету дослідження майже не приділялося уваги.

Тому **метою** цієї статті є аналіз місця та ролі основних принципів міжнародного права в процесі правової глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Погляди вчених на поняття глобалізації різноманітні, а іноді і протилежні. Зокрема, одні дослідники трактують його як «явище», інші – як «розвиток», треті – як «процес». Частина авторів вважають процеси глобалізації стихійними і немінучими, інші – цілеспрямованими, треті говорять про поєднання різних тенденцій. При цьому ті автори, які вважають процеси глобалізації стихійними немінучими, говорять про те, що глобалізація – це за своєю суттю черговий етап розвитку людської цивілізації, і «зупинити глобалізацію просто неможливо, однак серйозна робота, як на рівні національного права, так і на рівні інтернаціонального законодавства, допоможе виробити певні способи та механізми нейтралізації її негативного потенціалу та вироблення спеціальних наднаціональних програм у сфері зведення до мінімуму ризиків. Оцінюючи сутність глобалізаційних процесів як цілеспрямованих, учені, які дотримуються цієї думки більшою мірою ведуть мову про геополітичні трансформації сучасного світу, пережиті в останні десятиліття. Відповідно, третя група вчених, визнаючи процеси глобалізації як такі, що поєднують у собі як «немінучість», так і певну спрямованість з боку зацікавлених і активно формованих легальних і «тіньових» економічних і політичних сил і угруповань, не заперечують великої важливості та значущості світових глобалізаційних процесів [Детальніше: 17].

Якщо розглядати таку категорію, як глобалізм, то можна відзначити, що вона може розглядатися не тільки як переважання глобального компоненту у свідомості, але і як концепція, відповідно до якої поділ людства за національною, релігійною, адміністративно-політичною, мовною та іншими ознаками властивими винятково раннім етапам розвитку людської цивілізації. Підсумок же його розвитку, на думку, глобалістів – це універса-

льний світ без мовних, національних, релігійних і громадянських відмінностей [17, с.14].

Процес глобалізації вимагає правового оформлення: людські зв'язки світового характеру диктували необхідність правового регулювання особливими способами, невідомими національному праву. Невипадково міжнародно-правові інститути зародилися пізніше національних і прискорено утворилися по мірі розвитку науково-технічного прогресу. В умовах науково-технічного прогресу два процеси, що протистоять один одному і характеризують людське співтовариство на даному етапі, - цивілізаційна роздробленість і глобалізаційна єдність об'єктивно приводять до існування множинності правових систем, так і до їх взаємодії та взаємовпливу [10, с.40].

Вплив глобалізації на правову сферу простежується у всіх структурних частинах правової системи країни, що охоплює, на думку більшості дослідників, всі її компоненти як статичної, так і динамічної спрямованості. Це відображається, в першу чергу, на нормативній базі, а також на системі джерел права та їх співвідношенні. Процес глобалізації впливає як на правотворчість, так і на правозастосування, оскільки «динамізм правової системи забезпечується, з одного боку, механізмом соціальної зумовленості правотворчої діяльності, а з іншого – соціальними факторами право реалізації» [5, с. 5-15].

Правову глобалізацію можна визначити як процес формування нової, загальносвітової системи правових норм, які організують і забезпечують глобальну міждержавну взаємодію в різних сферах життя сучасного суспільства, в процесі якого міжнародне право, національне право, а також право міжнародних господарських об'єднань опиняються в стані тісної взаємозалежності. При цьому характер правової інтеграції та інтернаціоналізації визначається, з одного боку, участю держав у справах світового співтовариства, а з іншого – ступенем сприйняття країнами тих чи інших аспектів права інших держав [17, с.8].

Правову глобалізацію можна визначити як об'єктивно існуюче явище, зумовлене зростанням чисельності населення та погіршенням екологічної ситуації у світовому масштабі, і появою глобальних проблем сучасності.

Основними способами правової, глобалізації є права інтеграція, права інтернаціоналізація та права імплементація. Права інтеграція та права імплементація більше пов'язані з необхідністю спільними зусиллями на міждержавному рівні розв'язувати різні загальносвітові

глобальні проблеми сучасності. А права інтернаціоналізація більше є наслідком загальних процесів глобалізації, які охоплюють основні сфери життєдіяльності сучасного суспільства, а її сутність полягає в тому, що внутрішньодержавне право виявляється у тісному взаємозв'язку з іншими внутрішньонаціональними правовими системами. До способів правової інтернаціоналізації відносяться рецепція, гармонізація й уніфікація [17, с.8-9].

На сьогодні уніфікація охопила більшу частину галузей внутрішнього права в частині, яка стосується: відносин між господарюючими суб'єктами, єдиної кваліфікації кримінальних злочинів, однаковості норм, регулюючих митні відносини, інституту видачі правопорушників та ін. Зокрема, аналіз галузі конституційного права показує, що процеси уніфікації торкнулися її в не меншому ступені. І стосується це не тільки інституту прав і свобод особистості, хоча не можна не звернути уваги на те, що уніфікація саме в цьому конституційно-правовому інституті досягла, мабуть, небувалих розмірів унаслідок прийняття відповідних нормативних положень, як на рівні всього світового співтовариства, так і на регіональному. Справді, в сучасному світі інститут прав і свобод особистості є більше продуктом уніфікованої нормотворчості, ніж усі інші. Відбувається це і тому, що така уніфікація є необхідним елементом усіх процесів уніфікації права в цілому. Проте процеси уніфікації торкнулися й інших інститутів конституційного права, такі як організація державної влади, місцевого самоврядування та ін. [17, с.72].

Важливим у глобалізаційних процесах має стати закріплення в національних конституціях сучасного комплексу невідчужуваних природних прав і свобод людини, а також визнання того, що загальновизнані принципи і норми міжнародного права є пріоритетною складовою національної правової системи.

Аналізуючи коло проблем, які виникають у ході процесів правової глобалізації, Ю. Тихомиров виділяє цілий ряд напрямків процесу правової інтернаціоналізації [15, с.169]. До них належать такі: розвиток і визнання загальних правових концепцій забезпечення прав громадян, конституційних інститутів, різноманіття форм власності, захисту прав і законних інтересів бізнесу; вироблення загальних принципів правового регулювання підприємництва, фінансових потоків, екологічних стандартів, взаємовідносин громадян і публічної влади; підтримка та правове забезпечення функціонування демократичних інститутів суду присяжних, місцевого самоврядування; визнання важливої ролі зведених наднаці-

ональних актів, адекватних національним правовим системам, та ін.

На нашу думку, важливим аспектом у процесі глобалізації є роль основних принципів міжнародного права, як основоположних чинників співіснування національних правових систем і міжнародного правопорядку в цілому.

На думку О. Лапіної, в міждержавному праві проблема співвідношення принципів і конкретних норм має поряд з теоретичним і серйозне практичне значення. Диференціація міжнародних відносин, постійно зростаюча в умовах глобалізації значимість їх ефективного здійснення, ставить перед міжнародним правом завдання забезпечити регулювання великої маси повсякденних зв'язків. Виконати це за допомогою створення для кожного випадку конкретних норм неможливо. Тому спостерігається тенденція зростання питомої ваги узагальнених норм. Принципи в цих умовах дозволяють виконати досить складне завдання – здійснити координацію узагальнених норм, забезпечити цілісність системи [9, с.30].

Як зазначає німецький юрист Г. Каде, в десяти основних принципах взаємовідносин між державами «були сформульовані основні міжнародно-правові норми політичних взаємин і етичні правила, дотримання яких усіма державами-учасниками ... є неодмінною передумовою подальшого прогресу» [16, с.134].

Відомо, що сучасною тенденцією в праві є тісний взаємозв'язок національного та міжнародного рівнів правового регулювання. Дана проблема знаходиться в постійному полі зору вчених-міжнародників і є об'єктом постійних дискусій. Таке взаємопроникнення є також частиною сучасних глобалізаційних процесів. Національні правові системи здійснюють вплив на формування норм міжнародного права. Сучасним підтвердженням даної теорії можна вважати закріплення у ст. 38 Статуту ООН загальних принципів права як джерела міжнародного права, а згідно зі ст. 21 Статуту «Застосовне право», Суд, поряд з принципами і нормами міжнародного права, включаючи загальноновизнані принципи міжнародного гуманітарного права, застосовує і загальні принципи права, взяті ним з національних правових систем, за умови, що ці принципи не є несумісними зі Статутом і визнаними міжнародними нормами і стандартами.

А міжнародне право впливає на національне законодавство, і цей вплив неухильно зростає. Беручи на себе міжнародне зобов'язання, держава зобов'язана забезпечити його виконання на всій своїй території. Однак, як слушно зауважує

Н. М. Пархоменко, для розвитку системи джерел права в умовах глобалізації найбільш прийнятне гармонійне поєднання національного та міжнародного [13, с. 67–68].

Як констатує Ю.А. Тихомиров, до середини ХХ ст. йшов активний процес зближення норм наднаціонального та національного права, одночасно з яким отримала розвиток концепція розширення сфер регулювання міжнародного права при зміцненні її розвитку його самостійних інститутів. А з середини ХХ ст. спостерігаються загальні глобальні тенденції визнання пріоритету захисту наднаціональних норм як універсального способу вирішення проблем міждержавного спілкування, захисту суверенних прав держав, забезпечення реалізації загальноновизнаних прав і свобод особистості. Остання ж третина ХХ ст. і початок ХХІ ст. характеризуються тенденцією «поширеного взаємопроникнення різних правових норм. З одного боку, в міжнародному праві, й особливо в правових системах міждержавних об'єднань, зростає питома вага норм, що «прийшли» з національного права ... З іншого боку, в системах національного права все більшою стає питома вага схвалених міжнародних норм такого роду» [15, с. 168-169].

Основою системи міжнародного права є «загальне міжнародне право», тобто сукупність міжнародно-правових принципів і норм, обов'язкових для всіх держав. Так, у А. Блінова [2], міжнародне і глобальне – різні поняття, зокрема, вчений виділяє три рівні міжнародно-правового регулювання: глобальне, регіональне та двостороннє. До першого рівня, вірогідно варто віднести загальне міжнародне право. Американський вчений Г. Берман застосовує інакший термін для цього явища, і відмічає: «Термін «світове право», я вірю, стане все більше вживаним, по мірі того, як людство вступає в нове століття і нове тисячоліття. Воно охопить, але не замінить термін «міжнародне право», який Ієремієм Бентам запропонував у 1789 р., і термін «транснаціональне право», запропоноване Філіпом Джессепом у 1956 р. Евентуальне (можливе) значення терміна «світове право» буде сприйняте тоді, коли воно буде відображати такі глибокі концептуальні зміни, подібні тим, коли терміну «міжнародне право» прийшов на заміну термін «право націй» *jus gentium*)» [18, Р.153.].

На відміну від міжнародного звичаєвого права, держава не зобов'язана слідувати нормам тих міжнародних договорів, в яких вона не бере участі. Але політика будь-якої держави повинна відповідати основним принципам міжнародного

права, у тому числі тим, яких немає в міжнародних договорах такої держави. Ці принципи виражають стрижневі положення універсального рівня міжнародно-правового регулювання, проявляючись в стійкій практиці держав. Це – «корінні» міжнародно-правові норми, що містяться в загальному міжнародному праві. На переважаючу думку юристів-міжнародників, основним принципам міжнародного права не можуть суперечити угоди, що укладаються державами. Саме ці принципи перешкоджають всюдозволеності міждержавних двосторонніх або інших домовленостей, тому, щоб не всяка домовленість державстала частиною міжнародного права [4, с. 18-21].

Зростаюча тенденція до міжнародно-правової глобалізації сприяє появі нових принципів і норм права, встановлення яких раніше відносилось до сфери внутрішніх справ суверенних держав. Це істотно оновлює державно-правові системи членів світового співтовариства у контексті сучасних загальноновизнаних універсальних стандартів [1, с.40].

На думку А. Блінова, серед найбільш знакових рис, що характеризують процес формування глобального порядку, можна виділити підвищення впливу міжнародного права (публічного і приватного) на формування внутрішнього права; розвиток таких галузей, як екологічне та природоохоронне право; помітне розширення прав і свобод людини, що захищаються і гарантуються міжнародним правом; зміна змісту і принципів побудови міжнародного правопорядку (наприклад, зниження значення принципу непорушності договорів – *pacta sunt servanda*, слідування доцільності на шкоду законності, еволюція норм моралі, формування нового погляду на справедливість), зниження ступеня його стійкості; зростання ролі правового прецеденту; розширення національної юрисдикції конкретної держави, що виходить за рамки її території (наприклад, екстрадиція); поява загальних або спеціальних органів міжнародної юстиції; зміна правового мандату миротворчих сил, структур колективної безпеки, здатних стати прообразом зовсім нового інституту – міжнародної поліції. Одним із завдань міжнародного права на майбутню перспективу буде якраз пошук засобів і механізмів легітимації глобального порядку [2, с.79-81].

Зокрема, принцип прецеденту, викладений в частині 2 ст. 21, згідно з яким Суд може застосовувати принципи і норми права відповідно з тим, як вони були розтлумачені в його попередніх рішеннях. При цьому, керуючись загальнови-

знаними правами людини, МКС у своїх рішеннях повинен враховувати і прецеденти, що створюються з цих питань Міжнародним судом ООН, Європейським судом з прав людини, іншими регіональними судами, а також національними судами [17, с.107].

В епоху глобалізації найважливіший в контексті міжнародного права принцип невтручання у внутрішні справи держав поступово еволюціонує в напрямку більшої відкритості та «кооперативності». Дотримання прав людини перестає бути виключно внутрішньою справою держав. Дотримання базових принципів суверенітету і територіальної цілісності держав зберігає своє основне значення [7, с.200].

Важливою складовою глобального порядку, що формується, є поняття соціальної справедливості. На сучасному етапі розвитку принцип справедливості набуває характеру своєрідного обов'язку розвинутих держав об'єднання фінансових, технологічних, інтелектуальних зусиль з метою розв'язання глобальних проблем світу, і в першу чергу екологічних і демографічних.

У 2006 р Дослідницькою Групою (Голова Групи – Мартті Коскенніемі) підготовлена основна частина доповіді, у якій наголошується: «В останні півстоліття рамки міжнародного права різко зросли. З інструментами, призначеними для регулювання засобами формальної дипломатії, міжнародне право розширило справу з найрізноманітнішими сферами міжнародної діяльності: від торгівлі до охорони навколишнього середовища, від прав людини до науково-технічного співробітництва...» [6, с.280].

Природоохоронні проблеми (виснаження природних ресурсів, забруднення атмосфери, вод, у тому числі морських, ускладнення проблем, пов'язаних з поводженням з відходами та ін.) – глобальні по суті, хоча відомі і їх регіональні прояви. Вони розглядаються сьогодні перш за все як результат нераціональної, соціально неорієнтованій антропогенної діяльності. Відповідно, сучасне міжнародне право націлює держави не лише на суто природоохоронні заходи, але і в кінцевому рахунку на формування екологізованої моделі господарювання, що гармонійно відображає економічні, соціальні та екологічні інтереси конкретних людей, суспільства і людства в цілому. Основні правові принципи в цій галузі: принцип сталого розвитку, обережний підхід (або принцип обережності), принцип запобігання транскордонній шкоді навколишньому середовищу і т.д. [4, с.25].

Треба визнати велику відпрацьованість і ефективність, порівняно з українським, міжнародного природоохоронного права, особливо в його європейському сегменті. Природоохоронні інститути ЄС також демонструють велику результативність у роботі. Це може означати, зокрема, що довготривалим загальнодержавним інтересам України відповідає глибока реформа природоохоронної роботи з урахуванням сучасного стану міжнародного права навколишнього середовища, кращих механізмів європейського екологічного права.

У сучасному ядерно-космічному світі, в еру смертоносних епідемій і фінансово-економічної глобалізації роль міжнародного права також зростає. Завдяки йому попереджається світова війна. Завдяки міжнародному праву влагоджуються міждержавні спори, задовольняються повсякденні людські потреби міжнародного характеру: міжнародні телефонні переговори, електронний зв'язок, у тому числі міжнародні морські, сухопутні, повітряні міжнародні сполучення, міжнародна торгівля. Усвідомлення запитуваності міжнародно-правових засобів для розв'язання масштабних проблем глобального рівня: приборкання міжнародної злочинності, нейтралізація наслідків для людства глобального потепління, ліквідація наслідків і попередження паводків, землетрусів, вивержень вулканів, загрози зіткнень нашої планети з небесним тілом є очевидним [4, с.19].

Формування таких галузей, як наприклад, міжнародне морське або космічне право, можна тільки вітати. Треба виділити цілий ряд найбільш перспективних та актуальних на сьогоднішній день питань для врегулювання їх у системі міжнародного глобального права. До таких відносять урегулювання використання результатів науково-технічного прогресу і досягнень культури, регламентація поширення інформації у всесвітній мережі Інтернет, регулювання процесів міграції, освоєння космічного простору, поліпшення екології, порятунку рідкісних видів тварин, протидії тероризму та ін. У цьому зв'язку багато авторів відзначають, що міжнародне і, в тому числі, глобальне право, а також його верховенство, здатні стати основою нового, більш справедливого світового порядку [8, с. 50-51].

При цьому, аналізуючи антиглобалістські рухи, які набувають у сучасному світі все більшого поширення, дослідники також відзначають, що «в їх основі принципи справедливості, забезпечення соціальних і економічних прав, самоврядування, захисту навколишнього середовища, більш справедливого розподілу доходів, збіль-

шення податків на експорт та імпорт капіталів, а також внесення в торговельні угоди положень, що передбачають норми трудового права та захист навколишнього середовища, скорочення боргового тягаря для країн, що розвиваються» [3, с.52].

У цьому зв'язку не можна не помітити, що розвиток і визнання загальних правових концепцій, загальних принципів, стандартів, різних демократичних інститутів, запровадження єдиних юридичних понять, приведення норм національного законодавства до якого-небудь стандарту і підтримка цього стандарту в подальшій нормотворчій діяльності, як і багато інших напрямків глобалізаційних правових процесів, викликають протидію з боку окремих держав, і не тільки - за спробу найбільш розвинених країн нав'язати іншим державам свою волю [17, с.44].

Отже, глобалізація, як об'єктивно існуюче явище сучасного світу, не може, як і інші світові процеси, протікати лише за умов позитивного впливу. Однак, як свідчить історія людства, навіть негативні прояви розвитку людської цивілізації, ставали причиною наступного позитивного правового прогресу. Зокрема, світові війни стали причиною та наслідком закріплення основних правил (принципів) мирного співіснування людства. На сучасному етапі розвитку міжнародно-правове регулювання вимагає якісно нових начал, які б відповідали тенденціям сучасного цивілізаційного етапу розвитку. Закріплені десять основних принципів міжнародного права на сьогодні вже не задовольняють потреби регулювання сучасних міжнародно-правових відносин, адже значна кількість відносин, що були предметом суто національного права, сьогодні стають предметом міжнародно-правового регулювання. Крім того, на нашу думку, військові питання сьогодні постають, як засіб підтримання глобального миру, а до основних принципів міжнародного права вже сьогодні можна віднести принцип екологічної та природоохоронної безпеки, принцип захисту прав людини. Закріплення та забезпечення невпинно зростаючих глобальних правовідносин вимагає випереджаючого міжнародно-правового регулювання та забезпечення його на національному рівні, на основі універсальних основоположних норм міжнародного права, якими повинні стати оновлені основні принципи міжнародного права.

Висновок. Світові глобалізаційні процеси тісно пов'язані з правовою глобалізацією, яку можна визначити як процес формування нової загальносвітової системи правових норм, які організовують і забезпечують глобальну міждер-

жовну взаємодію у різних сферах життя сучасного суспільства, у процесі якого міжнародне та національне право знаходяться у взаємозалежності. Під впливом глобалізації принципи міжнародного права, сформовані на основі загальнолюдських цінностей, відіграють усе більшу роль у національних правових системах.

Список літератури

1. Бірюков Р.М. Глобалізація та її вплив на правову сферу // Порівняльно-правові дослідження. – 2009. - № 2. – С. 36-40.
2. Блинов А.С. Национальное государство в условиях глобализации: контуры построения политико-правовой модели формирующегося глобального порядка. М.: МАКС Пресс, 2003. – 150 с.
3. Вебер А. Антиглобалистские движения – начало великой смуты XXI в.? // Мировая экономика и международные отношения. – 2001. - № 12. – С.48-56.
4. Вылегжанин А. Становление глобального правового пространства в XXI веке // Международные процессы. – 2010. – Т. 8, № 2 (23): Май-август. – С. 15-29.
5. Гаврилов О.А., Колдаева Н.П., Лукьянова Е.Г., Поленина С.В. Воздействие глобализации на правовую систему России // Государство и право. – М.: Наука, 2004, № 3. – С. 5-15.
6. Динис Г. Г. Міжнародно-правові концепції глобального права, права Інтернету або кіберправа та трансформації...// Часопис Київського університету права. – 2011/2. – С.279-285.
7. Иванов И.С. Внешняя политика в эпоху глобализации: Дис. ... доктора исторических наук: 07.00.03, 23.00.04 / Ин-т мировой экономики и междунар. отношений РАН. – Москва, 2005. – 379 с.
8. Каламкарян Р.А. Концепция господства права в современном международном праве // Государство и право. – 2003. - № 6. – С.50-57.

9. Лапина О.Е. Общеизвестные принципы и нормы международного права в правовой системе России. Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. – М., 2003. – 149 с.

10. Нешатаева Т. Н. Решения Европейского суда по правам человека: новеллы и влияние на законодательство и правоприменительную практику. – Москва: Норма: ИНФА-М, 2013. - 303 с.

11. Оніщенко Н.М. Правова система: проблеми теорії: монографія. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2002. – 352 с.

12. Пархоменко Н.М. Джерела права: проблеми теорії та методології: монографія. – К.: Юридична думка, 2008. – 336 с.

13. Пархоменко Н.М. Основні напрями розвитку джерел права в умовах глобалізації // Національна держава і право в умовах глобалізації: Збірник наукових статей. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2007. – С. 69-74.

14. Скакун О.Ф. Теория государства и права (энциклопедический курс): учебник. – Х.: Эспада, 2007. – 640 с.

15. Тихомиров Ю. А. Интернационализация национального права// Московский юридический форум «Глобализация, государство, право, XXI век»: По материалам выступлений. – М., 2004. – С. 168-169.

16. Цыганков П.А. Политическая социология международных отношений. – М.: Радикс, 1994. – 208 с.

17. Щетинин С.А. Правовая глобализация: понятие и основные формы (теоретико-методологические аспекты). Дис. ... канд. юрид. наук. – Ростов-на-Дону, 2009. – 146 с.

18. Paul Schiff Berman Towards a Cosmopolitan Vision of Conflict of Laws: Redefining Governmental Interests in a Global Era. – University of Connecticut School of Law, bepress Legal Series, 2005. – 664 p.

Стаття надійшла до редколегії 13 вересня 2013 року.

Рекомендована до опублікування у “Віснику” членом редколегії О.В. Гетманцевим.

S.M. Zadorozhna

LEGAL GLOBALIZATION AND THE PLACE OF THE PRINCIPLES OF INTERNATIONAL LAW IN ITS

Summary

This article discusses the concept of legal globalization and its impact on international regulation, as well as the place and the transformation of the general principles of international law in this process.

Key words: international law, the theory of international law, law globalization, the principles of international law.

C.H. Zadorozhna

ПРАВОВАЯ ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И МЕСТО В НЕЙ ПРИНЦИПОВ МЕЖДУНАРОДНОГО ПРАВА

Аннотация

Рассматривается понятие правовой глобализации и её влияние на международно-правовое регулирование, а также место и трансформация основных принципов международного права в этом процессе.